

Nere Zoriala

«Ez dezu ikusten goizean, eguna argitzen
danean...»

Osto ta abarrez xamur gordeta,
uso-kabirik umez gaiñezka,
ez al dezu iñoiz ikusi?
Alaxe det nik nere kabia,
azal ta barren oso zuria.
Oi, nere asaben kabi!

Eguzkiak goizez, naspil zoroan,
biotz-maitale lerden bait-litzan,
gartsuki musu dagio...
Ta aren miñetan, gaez izarrak
sorgin-ipui ta eresi zarrak
kukurumix jo oi dizkio.

Aurrez arkaitza, atzez basoa,
ibarra bean, goyan soroa,
bi esitxoren artean...
Gogait-zarataz osoan ater,
berrogei urtez —ez iñoiz asper—
emen bizi naiz pakean.

Itxuraz, urrun bizi naiz emen;
baña orrela iduri arren,
ez nauzu iñolaz bakarririk...

Zaunkari zoli ta jatun bikain,
bi zakur txiki ditut atezain.

Ez det iñoren beldurrik.

Ene aitonen egoitz zuria,
seme mardulen lore-ontzia,
maite zaitut nik gogoan;
ta ainbat arduraz ayek esana,
ayekandik nik gaztez jasona
ez det aiztuko beingoan.

Emaztea det guztiz lerdena,
aurki nezaken eder-onena:
urrezkoa du biotza;
naita neketan, betikoz alai,
etxekoi, maratz, lanerako gai:
merezia du buruntza.

Ekarri dizkit zazpi semetxo,
ederragoak eguzkia baño.

Oi, ayen zora-musua!

Gorria dute mertxikarena
edaturikan masail barrena,
diruditela zerua.

Egunez landan jolaska bizkor,
gauetz barnean ez daude lo-sor.
Aur dira-ta, zer egingo?
Zarrena ikasten asia dago,
kaxkarrak eder dute artzaingo:
zazpirak ditut itxaro.

Amona ere, ximur biguna,
—on utsa da-ta, orok kutuna—
ba-det oraindik etxean:
egun bitartez lanean luze,
garitza jorran iñor ez beste;
ipui kontari gauëan.

Eliza mendi-oñean txairo;
elayak dabiltz aren barano,
atseden barik egazka...

Nere andre ta semeak lagun,
igandez meza oi det an entzun;
baita Jauna artu, aldizka.

Orrezaz gero, etxean det nik
ongi izateko aski gauzarik,
gogoa alaitzeko zernai:
oe, arasa, maindira, kirru,
sukalde, laratz, suil, pertz, maskelu,
goi ta be, zenbat oroigai!

Baita okullu-barne ba-dira
—arto ta elbiltz beti begira—
bei, idi, zekor, txerri ta asto;
ardi zuriak ere ordekan,
gauez gorderik egunez larran,
ba-dute ume ta esne naiko.

Zeru-altzoan zurbil izarra;
eguna ez da oraindik urra,
ta oillarrak kukurruku...
Oe bero ta semeak utziz,
sorora noa lanean goiz-goiz.
Goiz-lanak bai dakar zitu!

Azil eltzean, lurra goldetu,
eta galazi karez zuriztu
eskuz jaurtzen det gogotik...
Negu izan arren, lanik ugari:
esiak jaso, larrak ebaki;
ez naukazu iñoiz geldirik.

Otzaren aita eorts ondoren,
udaberriak, naro ta lerdan,
neskatx azia dirudi...
Soroa eze, edur sagasti,
baratza liliz, zozo kantari,
lan-uts biur da erledi.

Erein ta jorra, ebaki ta jo,
kutxetan gorde, errotan eyo,
ba-du ogiak lar neke.

Ala ere, ez naiz ni aspertuko;
seme-alabak janaritzeko,
 lanean pozik nabilke.

Arto ta pagotx, arbi ta garo,
aza ta illar ba-ditut oindiño
 bakoitza bere garaiez.
Baita dolara bete sagardo,
ta iru bat upei txakolin gozo
 eder zaizkit udazkenez.

Beude besteak uri ta kale...
Oyan ertzean gu pozik gaude,
 ezerk utsik eman gabe...
Barren darama nork bere adu:
nerea onez nai nuke zaitu,
 lagun seme ta emazte.

Oi, aitz arteko nere biztoki,
urre gorrizko jantziz aundiki,
 antxiñakoen aterpe!
Neguz itxaro, poz bete udalen,
nere lor-miñen arintzaile urren,
 biotzez zaitut nik maite.

Ta aiton maiteena jarraiz ekandu,
emen nai nuke bizi paketsu,
 zure magalpe narean...
Ta ilkor bizia itzal ondoren,
bukatzen ez dan zeru-atseden
 goiz-argi zuri betean.

